

Zasady i warunki podnoszenia kwalifikacji zawodowych przez pracowników niepedagogicznych

Zagadnienia wstępne

Jednym z podstawowych obowiązków pracodawcy, który jest jednocześnie podniesiony do rangi zasady prawa pracy, jest zobowiązanie pracodawcy do ułatwienia pracownikom podnoszenia kwalifikacji zawodowych – art. 17 KP. Ten sam obowiązek pracodawcy został powtórzony w art. 94 pkt 6 KP. Należy jednakże zaznaczyć, że obowiązek pracodawcy ułatwiania pracownikom podnoszenia kwalifikacji zawodowych nie jest tożsamy z uprawnieniem pracownika do domagania się zorganizowania, czy też przeprowadzenia określonego szkolenia. Obowiązek ułatwiania pracownikom podnoszenia kwalifikacji zawodowych jest rozpatrywany w kategoriach powinności pracodawcy do stwarzania warunków sprzyjających zdobyciu nowych lub uzupełnieniu kwalifikacji przydatnych lub niezbędnych do należytego wykonania aktualnej lub przyszłej pracy.

Zasady na jakich pracownicy mogą podnosić kwalifikacje zawodowe zostały uregulowane w Dziale IV KP Obowiązki pracodawcy i pracownika w Rozdziale III Kwalifikacje zawodowe pracowników w art. 103¹–103⁶.

Pracownicy uprawnieni do podnoszenia kwalifikacji

W Zespole Szkolno – Przedszkolnym w Niechorzu, który zatrudnia pracowników na podstawie zarówno KP jak i pragmatyk zawodowych – KN, przepisy Rozdziału III Kwalifikacje zawodowe pracowników są stosowane w stosunku do **pracowników niepedagogicznych**.

W stosunku do pracowników pedagogicznych pierwszeństwo zastosowania będzie miała regulacja szczególna – art. 68 KN oraz wydane na jego podstawie rozporządzenie MEN z 19.12.2000 r. w sprawie szczegółowych zasad udzielania nauczycielom urlopów dla dalszego kształcenia się, dla celów naukowych, artystycznych, oświatowych i z innych ważnych przyczyn oraz ulg i świadczeń związanych z tym kształceniem, a także organów uprawnionych do ich udzielania (Dz.U. z 2001 r., Nr 1, poz. 5, ze zm.), zwane dalej „rozporządzeniem o doksztalcaniu nauczycieli”.

Przepisy rozporządzenia o doksztalcaniu nauczycieli mają zastosowanie do zatrudnionych w pełnym wymiarze **nauczycieli wychowawców, i innych pracowników pedagogicznych**. Jednakże § 2 rozporządzenia zawęży jego zakres zastosowania tylko do przypadków, w których nauczyciele odbywają studia wyższe oraz kształcą się w zakładach kształcenia nauczycieli na podstawie skierowania udzielonego przez dyrektora szkoły. Stosownie zaś do § 13 rozporządzenia o doksztalcaniu nauczycieli uprawnienia nauczycieli skierowanych na studia doktoranckie lub przygotowujących rozprawę doktorską poza studiami oraz na studia podyplomowe, jak też podnoszących swoje kwalifikacje w formach pozaszkolnych albo skierowanych na kształcenie za granicą, regulują odrębne przepisy. Tak więc w przypadku nauczycieli podnoszących kwalifikacje w formach innych niż studia wyższe lub zakłady kształcenia nauczycieli zastosowanie znajdą również przepisy art. 103¹–103⁶ KP.

Uprawnienia pracownika z tytułu podnoszenia kwalifikacji zawodowych

Pracownikowi podnoszącemu kwalifikacje zawodowe za zgodą lub inicjatywą ustawodawcy przysługują dwa różne uprawnienia:

1. urlop szkoleniowy,
2. zwolnienie z całości lub części dnia pracy na czas niezbędny, aby punktualnie przybyć na obowiązkowe zajęcia, oraz na czas ich trwania (art. 103¹ § 2 KP).

Za czas urlopu szkoleniowego oraz za czas zwolnienia z całości lub części dnia pracy pracownik zachowuje prawo do wynagrodzenia.

Wysokość wynagrodzenia

Do ustalenia wysokości wynagrodzenia stosuje się § 5 rozporządzenie MPiPS z 29.5.1996 r. w sprawie sposobu ustalania wynagrodzenia w okresie niewykonywania pracy oraz wynagrodzenia stanowiącego podstawę obliczania odszkodowań, odpraw, dodatków wyrównawczych do wynagrodzenia oraz innych należności przewidzianych w Kodeksie pracy (Dz.U. Nr 62, poz. 289 ze zm.). Zgodnie ze wskazanym przepisem przy ustalaniu wynagrodzenia za czas zwolnienia od pracy oraz za czas niewykonywania pracy, gdy przepisy przewidują zachowanie przez pracownika prawa do wynagrodzenia, stosuje się zasady obowiązujące przy ustalaniu wynagrodzenia za urlop, z tym że składniki wynagrodzenia ustalone w wysokości przeciętnej oblicza się z miesiąca, w którym przypadło zwolnienie od pracy lub okres niewykonywania pracy.

Niezależnie od tego, czy pracownik podnosi kwalifikacje za zgodą czy też z inicjatywy pracodawcy wymiar i zasady przyznawania powyższych świadczeń są takie same. Urlopu szkoleniowego oraz zwolnienia z całości lub części dnia pracy udziela się we dni, które są dla pracownika dniami pracy, zgodnie z obowiązującym go rozkładem czasu pracy.

Zwolnienie z całości lub części dnia pracy nie będzie przysługiwało, gdy program nauki przewiduje zajęcia wyłącznie w czasie dla pracownika wolnym od pracy (tj. poza godzinami pracy pracownika lub w wolne dla pracownika weekendy.). Nie jest możliwe też „odebranie” przez pracownika zwolnienia z całości lub części dnia pracy w dniu pracy, w którym nie ma on zaplanowanych obowiązkowych zajęć w zamian za zajęcia, które miał w dniu wolnym od pracy.

Zakres zwolnień i urlopów

Jeżeli chodzi o zwolnienia z całości lub części dnia to przepisy KP nie przewidują limitu tych świadczeń. Granicę wyznacza w rzeczywistości program obowiązkowych zajęć oraz czas potrzebny na dotarcie na nie. W przypadku urlopów szkoleniowych limity są wyznaczone przez ustawodawcę w art. 103² KP. Wymiar urlopu szkoleniowego jest uzależniony od poziomu szkolenia, które podejmuje pracownik. Ogólną zasadą jest, że im wyższe kwalifikacje pracownik zdobywa, tym większy urlop mu przysługuje. I tak stosownie do art. 103² § 1 KP urlop szkoleniowy przysługuje w wymiarze:

1. 6 dni – dla pracownika przystępującego do egzaminów eksternistycznych (egzaminy eksternistyczne są organizowane dla osób, które ukończyły 18 lat, ale nie uczą się w żadnej szkole – art. 10 SysOśwU),
2. 6 dni – dla pracownika przystępującego do egzaminu maturalnego (egzamin maturalny umożliwia uzyskanie świadectwa dojrzałości po ukończeniu liceów, czteroletnich techników albo trzyletnich techników dla absolwentów zasadniczych szkół zawodowych – art. 9 ust. 1 pkt 3 lit. b–f SysOśwU),
3. 6 dni – dla pracownika przystępującego do egzaminu potwierdzającego kwalifikacje zawodowe (egzamin zdawany w celu uzyskania dyplomu potwierdzającego kwalifikacje zawodowe po ukończeniu m.in. zasadniczej szkoły zawodowej, czteroletniego technikum oraz trzyletniego technikum dla absolwentów zasadniczej szkoły zawodowej – art. 9 ust. 1 pkt. 3 lit a, d, f–h SysOśwU),
4. 21 dni w ostatnim roku studiów – na przygotowanie pracy dyplomowej oraz przygotowanie się i przystąpienie do egzaminu dyplomowego (egzamin z tytułu ukończenia studiów licencjackich czy też magisterskich – art. 2 ust. 1 ustawy z 27.7.2005 r. prawo o szkolnictwie wyższym – Dz.U. Nr 164, poz. 1365, ze zm; urlop szkoleniowy nie przysługuje na egzamin kończący naukę na poszczególnych latach studiów).

Podnoszenie kwalifikacji bez zgody pracodawcy

1. Regulacja prawna zawarta w art. 103¹–103⁵ KP jest stosowana w przypadku, gdy pracownik zdobywa lub uzupełnia wiedzę i umiejętności **z inicjatywy pracodawcy albo za jego zgodą**. Pracownik, który podnosi kwalifikacje lub zdobywa wiedzę, bez zgody lub inicjatywy pracodawcy, nie podnosi kwalifikacji w sensie formalnym i nie może korzystać z urlopu szkoleniowego i zwolnienia od pracy (przykładowo pracownik zdobywa wiedzę ogólną lub uczestniczy w kursie związanym z hobby pracownika). Pracownikowi takiemu, mogą być jednak przyznane zwolnienie z całości lub części dnia pracy bez zachowania prawa do wynagrodzenia lub urlop bezpłatny w wymiarze ustalonym w porozumieniu zawieranym między pracodawcą i pracownikiem. Warto przy tym pamiętać, że pracownik nie ma możliwości skutecznego wyegzekwowania od pracodawcy udzielenia zwolnienia od pracy lub udzielenia urlopu bezpłatnego podstawie art. 103⁶ KP. Udzielenie tych zwolnień zależy wyłącznie od woli stron.

Postanowienia końcowe

Pracodawca podpisuje z pracownikiem, który podnosi kwalifikacje za zgodą pracodawcy umowę/porozumienie wg załączonych wzorów.

Umowa sporządzana jest w dwóch egzemplarzach, po jednej dla każdej ze stron.

Zmiany w umowie oraz rozwiązanie umowy jest możliwe i obowiązuje forma pisemna.